

Folk banker på i utide

AV MARIANNE TORP

Bjarte Breiteig har på åtte år skrevet kun tre novellesamlinger. For "Fantomsmarter" (1998) fikk sørlendingen Aschehougs debutantpris. Bok nummer to, "Surrogater", som kom ut to år senere, ble nominert til Brageprisen. Og for ytterligere å oppmuntre dette forfattertalentet ble han i 2004 tildelt Anders Jahres pris for yngre kunstnere. Det tok Breiteig seks år å skrive den tredje boken. "Folk har begynt å banke på" ble lansert i fjor høst og bekrefter nok en gang at han er blant landets mest kritikerroste novelleforfattere. Kort sagt regnes 32-åringen som en av de viktigste yngre litterære stemmene det siste tiåret. (Noe denne spalten i all beskjedenhet antydte han ville bli da vi omtalte den første boken hans i nr. 4/99.) I januar i år ble han tildelt Mads Wiel Nygaards legat for 2006. Juryen sier i sin begrunnelse: *"De tre novellesamlingene viser en kunstner i utvikling og en som har maktet å innfri de høye forventningene som ble skapt av en oppsiktsvekkende debut."*

Jeg innrømmer at jeg var spent da jeg åpnet den nyeste novellesamlingen. Ville jeg like den så godt som de to første? Ja, Bjarte Breiteig skuffer ikke. Han mestrer novellekunsten så godt at jeg får gåsehud. Skjønt tonen i "Folk har begynt å banke på" er langt mer moll-stemt enn i de to foregående. De til sammen syv historiene er tette og intense i handlingen, skrevet i den noe knappe, men presise og lavmælte tonen som kjennetegner forfatteren. Temaene han kretser rundt er eksistensielle spørsmål vi mennesker bakser med fra vugge til grav, nemlig livet, døden og kjærligheten. Personene i historiene er, for å bruke en floskel, "alminnelige mennesker" som deg og meg, og fortellerstemmen tilhører som oftest en mann. Hver av novellene er en selvstendig avsluttet fortelling, men forfatteren klarer også denne gang på interessant vis å knytte dem sammen. Og dette "limet" finner vi i boktittelen: Folk har begynt å banke på. For i hver historie dukker det opp en person fra fortiden som forstyrrer hverdagen, eller gjør den vanskeligere. I den første, "Fremover", er hovedpersonen en mann som er på vei til Sverige med tog for å bli operert. I sovekupeen møter han en fyr han ikke kjenner. Men Pilten insisterer på at de to kjente hverandre i barndommen. Over en øl eller tre blir de "glemte" barndomsopplevelsene gjenopplivet. Da "vår mann" våkner neste morgen, er Pilten, som åpenbart har et alkoholproblem, forsvunnet. Køyen hans er ubrukt. Hva har skjedd med ham? Svaret får vi ikke, men vi aner. Fantasien slår kollbøtte, og de oppdiktede personene slår følge i lang tid. I alle syv novellene!

Bjarte Breiteig:
**"Folk har begynt å
banke på"**
Aschehoug
Kr 279